

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 658

МОЖЛИВІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БОРГУ УКРАЇНИ

Дмитренко А.В.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»*

av_dmitrenko@ukr.net

Актуальність теми. Після багатьох років економічних потрясінь та агресії Росії, Україна опинилася в надзвичайно складному становищі. Високий рівень зовнішнього боргу, тиск на державний бюджет та необхідність продовження важливих реформ створюють умови, в яких реструктуризація є не лише бажаною, а й необхідною. Наразі, після криз 2014 року та пандемії COVID-19, Україна вже має певний досвід реструктуризації. Проте нинішні виклики, пов'язані з війною, ще більше підвищують потребу у новому форматі співпраці з кредиторами.

Мета дослідження. Визначити можливі шляхи реструктуризації боргу України, визначити важливість міжнародної підтримки у цьому процесі, дослідити шляхи розвитку: баланс між борговою безпекою та економічним зростанням.

Методика та організація дослідження. На сьогодні існує кілька основних шляхів розвитку процесу реструктуризації боргу України: пролонгація виплат: можна розглядати можливість продовження термінів виплати боргу без зменшення його суми. Це дозволить зменшити поточний тиск на бюджет, даючи Україні час для відновлення економіки; зниження відсоткових ставок: переговори з кредиторами щодо зниження ставок за існуючими борговими зобов'язаннями можуть значно полегшити навантаження на державний бюджет. Однак, враховуючи надзвичайні обставини, в яких перебуває Україна, та її стратегічну важливість для регіону, часткове списання може стати можливим і розумним рішенням.

Не можна недооцінювати важливість міжнародної підтримки у цьому процесі. Україна має підтримку від ключових фінансових інституцій, таких як МВФ, Світовий банк та Європейський Союз. Співпраця з цими організаціями є важливим елементом у формуванні надійного фінансового майбутнього нашої країни. Тому

співпраця з ними в напрямку реструктуризації боргу та подальшого фінансового відновлення є критично важливою. Оцінюючи в загальному процесі реструктуризації боргу в Україні варто зазначити, що МВФ став основним міжнародним партнером України в питаннях реструктуризації боргу з 2014 року. Фонд не тільки надавав фінансову допомогу, але й був посередником у переговорах з приватними кредиторами та іншими міжнародними інституціями. Фонд відіграв критично важливу роль у підтримці української економіки під час війни, продовжуючи надавати фінансову допомогу навіть в умовах військових дій. Однак, реструктуризація боргу не буде ефективною без продовження економічних реформ. Зокрема, важливо забезпечити прозорість, верховенство права, боротьбу з корупцією та покращення інвестиційного клімату. Це дозволить залучати інвестиції та стимулювати економічне зростання, що в свою чергу сприятиме спроможності України виконувати свої фінансові зобов'язання в майбутньому. Перспективи реструктуризації боргу України залежать від виваженого балансу між економічними потребами країни та вимогами кредиторів. Протягом 2008-2024 років Україна кілька разів здійснювала реструктуризацію своїх боргових зобов'язань, що було зумовлено економічними кризами, політичною нестабільністю та зовнішніми факторами, такими як війна. Кожна реструктуризація мала свої особливості, залежно від зовнішніх і внутрішніх чинників, що впливали на економіку України. Розглянемо основні етапи: 1. *Реструктуризація 2008 року*. У 2008 році світова фінансова криза сильно вплинула на економіку України, що призвело до значного падіння ВВП та фінансової нестабільності. Тоді країна зазнала серйозних проблем із виплатою зовнішніх боргових зобов'язань. Для стабілізації економічної ситуації, Україна звернулася до Міжнародного валютного фонду (МВФ), що призвело до отримання пакету фінансової допомоги у розмірі 16,4 мільярда доларів США [1]. Цей пакет був наданий в рамках програми stand-by і передбачав суворі умови фіскальної та монетарної політики, зокрема скорочення державних витрат та реформування економіки. Однак, формальної реструктуризації у вигляді зміни умов або списання боргу не було, а основним

механізмом стабілізації стали кредити МВФ. 2. *Реструктуризація 2014-2015 років.* Після анексії Криму та початку війни на Донбасі у 2014 році економічна ситуація в Україні значно погіршилася. Втрата частини промислових територій, знецінення гривні та загальний спад економіки призвели до необхідності чергового звернення до МВФ. У 2015 році було укладено нову угоду з МВФ на суму 17,5 мільярда доларів. 3. *Реструктуризація 2020 року.* У 2020 році Україна зіткнулася з черговими викликами у зв'язку з пандемією COVID-19, що викликало нову хвилю економічної кризи. Внаслідок цього Україна провела технічну реструктуризацію частини боргових зобов'язань, зокрема єврооблігацій. 4. *Реструктуризація 2022 року через війну.* Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року, ситуація в країні зазнала драматичних змін. Військові дії спричинили величезний тиск на економіку, що призвело до суттєвого скорочення виробництва, зростання дефіциту бюджету і стрімкого збільшення зовнішніх боргових зобов'язань [2].

Висновки. Реструктуризація боргу може стати важливим кроком на шляху до фінансового оздоровлення України. Проте, це тільки частина більш масштабного процесу економічного відновлення, який включає продовження реформ, залучення інвестицій та підтримку міжнародних партнерів. Сподіваємося, що спільними зусиллями, ми знайдемо найкращий шлях для стабільного фінансового майбутнього нашої країни.

Література:

1. *Чи вдалою була реструктуризація боргу? URL: <https://case-ukraine.com.ua/news/chy-vdaloju-bula-restrukturyzatsiya-borgu> (дата звернення: 22.11.2024 р.).*
2. *Шемаєва Л. Г. Міжнародний досвід реструктуризації державного боргу у вимірі України. Національний інститут стратегічних досліджень. 22.11.2024 р.).*